

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ НАКЛАДНИМИ ВИТРАТАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Матюхіна Ю.Г.

В умовах конкурентного середовища основним фактором підвищення прибутковості виробничо-господарської діяльності вітчизняних підприємств, забезпечення їхньої стабільності у ринковому середовищі є створення дієвої системи управління витратами, зокрема накладними.

Накладні витрати – самостійна економічна категорія, бо вони є частиною сукупних витрат виробництва і виконують функцію забезпечення безперервності виробничо-господарського процесу. З огляду на це дослідження проблеми управління накладними витратами підприємств у сучасних умовах набуває особливого значення і повинно мати системний характер.

Накладні витрати – це витрати на управління та обслуговування виробництва і збуту продукції, які впливають на фінансовий результат діяльності підприємства. Їх визначають за сукупністю ознак: неможливістю безпосереднього віднесення на виробництво конкретної продукції; виникнення поза основним виробництвом; призупиненням випуску окремого виду продукції, яке не призводить до зниження цих витрат; впливом на кінцевий результат діяльності підприємства.

Накладні витрати є відносно змінними величинами, динаміка яких залежить від сукупності зовнішньоекономічних і внутрішньовиробничих факторів. До зовнішніх факторів відносяться особливості ринків постачання і збуту, а також тип конкурентного середовища і конкурентної стратегії цього підприємства на ринку, а до внутрішньовиробничих, поряд з тими, що традиційно враховуються при побудові облікової моделі підприємства за типом виробничої технології та структурою асортименту продукції, – структуру усіх основних і допоміжних внутрішньогосподарських процесів, рівень охоплення їх інформаційними технологіями тощо.

Важливою передумовою ефективного управління накладними витратами, забезпечення фінансової стабільності, конкурентоздатності й економічного розвитку підприємства є розуміння економічної природи цих витрат і вміння їх правильно класифікувати. На основі класифікації накладних витрат можна точніше показати різницю між будь-якими компонентами витрат, розробити відповідний механізм

стимулювання зниження витрат як у цілому, так і в розрізі окремих груп. Це дасть змогу здійснювати ефективне управління накладними витратами на усіх стадіях розвитку виробництва.

Система управління накладними витратами на промислових підприємствах має функціональний та організаційний аспекти, складовими цієї системи є: нормування, планування і прогнозування накладних витрат за видами продукції та структурними підрозділами підприємства; управлінський та фінансовий облік, аналіз і оцінка ефективності формування витрат; поточний контроль за накладними витратами і відповідальність за неефективне управління ними; стимулювання працівників за зниження рівня накладних витрат і підвищення ефективності їх використання.

Ефективність контролю за формуванням накладних витрат і правильністю списання їх на собівартість продукції залежить від того, яким методом виявляються відхилення фактичних витрат на виробництво від їх прогнозованого рівня та за який термін вони узагальнюються і подаються рішення щодо мінімізації негативних відхилень. Основними умовами організації такого контролю є точність і своєчасність, простота, об'єктивність і зрозумілість, стратегічна спрямованість і орієнтація на кінцевий результат.

Механізм управління накладними витратами підприємства має охоплювати кадрове, інформаційне, юридичне, матеріально-технічне, фінансове забезпечення, координацію та контроль дій виробничо-господарських підрозділів і процесів виконання функцій.

Основними умовами ефективного функціонування механізму управління накладними витратами підприємств є:

- готовність керівництва підприємства до певних змін і роботи в нових умовах господарювання;
- наявність менеджменту, який здатен результативно проводити процес управління накладними витратами;
- наявність нормативно-правової бази, яка б окреслила головні аспекти функціонування цього механізму.

Проблема управління накладними витратами полягає головним чином не в економії, а в пошуку і досягненні їх оптимального рівня до кожного окремого підприємства. Надмірне скорочення накладних витрат призводить до негативних наслідків: зменшення мотивації управлінського персоналу, рівня автоматизації і комп'ютеризації їхньої роботи, зниження якості обслуговування виробництва тощо.